

Připravili jsme pro vás poslední letošní rozesílku LÍSKY s číslem 20/2024. Rubriky s novým textem jsou označeny symbolem .

V rozesílce najdete pozvánky na osvětové a vzdělávací akce a programy, odkazy na grantové výzvy, tipy na výukové materiály.

V části I, na stránkách 2–9, najdete AKTUÁLNÍ informace – zprávy z tisku, grantové výzvy, pozvánky na vzdělávací programy a akce, informace o kampaních.

V části II přinášíme náměty a inspiraci i tipy na pomůcky a publikace (str. 10–13).

Část III přináší stálý soubor informací a odkazů k důležitým tématům (od str. 17).

Archív rozesílek:

www.liska-evvo.cz/rozesilka

VÝZNAMNÉ DNY V PROSINCI A LEDNU: 20. 12. – Mezinárodní den lidské solidarity, 10.–12. 1. – Ptačí hodinka, 27. 1. – Den výměny semen

<https://www.ekokalendar.cz>

OBSAH ROZESÍLKY 20/2024

Část I INFORMACE, AKTUALITY, POZVÁNKY NA AKCE, NABÍDKA PROGRAMŮ PRO ŽÁKY I DOSPĚLÉ, KAMPANĚ

- I/1 Zprávy z Lísky ... str. 2
- I/2 Aktuality, zprávy z webu a tisku ... str. 3
- I/3 Grantové výzvy ... str. 4
- I/4 Pozvánky na akce, osvětové kampaně ... str. 5
- I/5 Vzdělávací programy a metodická podpora EVVO ... str. 7
- I/6 Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení ... str. 8

Část II METODICKÁ PODPORA

- II/1 Náměty, doporučení, inspirace, příklady dobré praxe ... str. 10
- II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky ... str. 11
- II/3 Program Učíme se venku ... str. 12
- II/4 Projekty pro školy, soutěže ... str. 13
- II/5 Tipy na výlety, exkurze, výstavy ... str. 13

Část III UŽITEČNÉ ODKAZY A INFORMACE

- III/1 Udržitelný rozvoj ... str. 14
- III/2 Přírodní zahrady ... str. 15
- III/3 Zelené okénko ... str. 15
- III/4 Místní produkty, biopotraviny ... str. 15
- III/5 Fairtrade ... str. 19

Akce do DIÁŘE:

Pá – Ne 10.–12. ledna	Ptačí hodinka Sčítání ptáků (nejen) na krmítku https://ptachodinka.birdlife.cz
Út – Út 4.–11. února	Týden pro wellbeing ve škole www.tydenprowellbeing.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

PTÁCI – ŽIJÍ TADY S NÁMI	PŘÍRODNÍ ZAHRADA – PŘÍRODA POD NAŠIMI OKNY	STROMY A MY	POCTIVĚ VYROBENÉ, SPRAVEDLIVĚ ZAPLACENÉ	POCTIVĚ VYROBENÉ, PODPORA MÍSTNÍ UDRŽITELNÉ EKONOMIKY
1.–30. DUBNA	1. KVĚTNA – 15. ČERVENA	15. ZÁŘÍ – 31. ŘÍJNA	CELOROČNĚ	CELOROČNĚ
www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz	www.liska-evvo.cz

Zapojte se do osvětových kampaní LÍSKY a podpořte důležitá témata **PTÁCI, ZAHRADE, STROMY, FAIR TRADE a místní udržitelná ekonomika**,

www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Hlavním cílem kampaní je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

Každá kampaň vychází z významného dne či **klíčové akce**.

Ke kampani je sestaven **kalendář akcí**, zahrnující aktivity a programy zapojených a spolupracujících organizací, vydána **tisková zpráva**, osvětové a didaktické **materiály, metodické listy či pomůcky**.

Podpořte LÍSKU

Programy a činnosti můžete podpořit finančně:

- ✓ členstvím v Klubu LÍSKY
- ✓ darem prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

Klub LÍSKY

Svým členstvím v Klubu LÍSKY podpoříte programy pro děti a osvětové kampaně, stanete se součástí dění, získáte informace a benefity a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte.

V roce 2022 členové Klubu Lísky zaslali 36.000 Kč. V roce 2023 to bylo 42.000 Kč. V roce 2024 se aktuálně blížíme k 37.000 Kč.

Děkujeme za dlouhodobou podporu, díky níž můžeme tvořit tematické programy a materiály pro učení venku.

Dar LÍSCĚ

prostřednictvím darovacího formuláře [DARUJME.CZ](https://www.darujme.cz)

S LÍSKOU v přírodě je prima. Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy. www.darujme.cz/projekt/1203070

V roce 2022 jsme z vašich darů získali 1.470 Kč. V roce 2023 to bylo 4.000 Kč. V roce 2024 jsme doposud získali 7.000 Kč.

Velmi si toho vážíme a DĚKUJEME.

část I • INFORMACE, AKTUALITY

I/1

Zprávy z LÍSKY

Pomalou uzavíráme kalendářní rok, projekty a činnosti, plánujeme programy a kampaně na rok 2025.

Programy pro MŠ a ZŠ a programy pro II. stupeň ZŠ a SŠ můžete objednávat na infoevvo@seznam.cz, INFO na str. 8, nabídka pro II. stupeň a SŠ ZDE:

<https://www.liska-evvo.cz/doc/nabidka-programu-lisky-pro-skoly-na-novy-skolni-rok-nove-pro-ii-stupen-zs-a-ss>

Těšíme se na setkávání, Vaše LÍSKA

Nastává čas darování a radosti.

Pokračuje naše dárcovská výzva – S LÍSKOU v přírodě je prima

Prostřednictvím darovacího formuláře, <https://www.darujme.cz/projekt/1203070>

Podporujeme pedagogy a lektory, aby přenesli výuku co nejvíce ven, do školních zahrad a okolí školy. Poskytujeme náměty a příklady, co a jak venku učit. Zaměřujeme se na budování a využívání zahrad a propagujeme benefity kontaktu dětí s přírodou. Aktivně se věnujeme tématu ptáci, stromy, voda, fair trade, místní udržitelná ekonomika a potravinová soběstačnost. Připravujeme výukové programy a projektové dny pro MŠ a ZŠ, žákovské kampaně, akce pro rodiny s dětmi, veřejnost, osvětové kampaně, konference, semináře, kurzy a exkurze pro pedagogy.

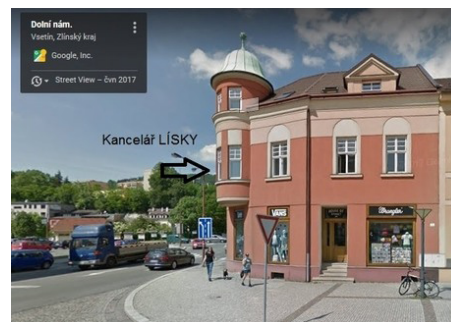
Provoz kanceláře LÍSKY a Férového obchůdku

Z organizačních důvodů zůstávají hodiny pro veřejnost omezeny.

V případě potřeby nám můžete zavolat: 605 806 840, nebo 734 122 430.

Férový obchůdek je k dispozici dle možností, ideálně po domluvě předem.

Děkujeme za pochopení.

Kancelář a Férový obchůdek Lísky
www.liska-evvo.cz/doc/ferovy-obchudek

LUKÁŠOVY HRAČKY potěší a pomáhají

<https://www.facebook.com/lukasovyhracky>

Renáta Lažová, tel.: 605 570 103

Klub LÍSKY je tady již 10 let

Klub pro naše příznivce a podporovatele má aktuálně 65 členů.

Každoročně získáváme od dárců do rozpočtu Lísky více než 40.000 Kč!

To je částka, díky níž můžeme spolufinancovat projekty na venkovní výuku dětí. DĚKUJEME!

Doporučené částky na 12 měsíců:

Osobní členství: od 400 Kč

Rodinné členství: od 600 Kč

Škola, organizace: od 1.000 Kč

<http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 20/2024

strana 2

Každý týden může být Týden pro wellbeing ve škole**Týden pro wellbeing ve škole 4.–11. 2. 2025**

Upozorňujeme na nový web akce Týden pro wellbeing ve škole <https://www.tydenprowellbeing.cz> kde se již i můžete zaregistrovat na konferenci: Konference pro wellbeing ve škole 2025: Jak na učení a život v digitální éře

Postupně zde budou přibývat akce a informace.

Tým Partnerství2030+
tyden.pro.wellbeing@partnerstvi2030.cz • partnerstvi2030.cz

Týden pro wellbeing ve škole

Týden pro wellbeing ve škole
4.–11. února 2025

Když se do školy těším...

Více než 100 organizací zvedá opět společně vlnu wellbeingu ve školách...

WEBINÁŘE
SEMINÁŘE
PŘEDNÁŠKY
KONFERENCE
KAMPANĚ
WORKSHOPY
SETKÁNÍ
INSPIRACE
SDÍLENÍ...

[tydenprowellbeing.cz](https://www.tydenprowellbeing.cz)

Materiály pro školy

Pokud se chcete se svou školou připojit k Týdnu pro wellbeing ve škole, nemusí to být nic náročného. Je to jen první, ale o to důležitější, krok na dlouhé a objevné cestě. Proto jsme pro vás připravili ve spolupráci několika zapojených organizací nabídku aktivit, které se studujícími můžete v průběhu Týdne pro wellbeing vyzkoušet a poté zařadit i do následujících týdnů. Každý týden může být týdnem pro wellbeing ve škole.

<https://www.tydenprowellbeing.cz/materialy-pro-skoly/>

Nová studie potvrzuje, že Fairtrade je silným partnerem v ochraně lesů a prevenci odlesňování

Podle aktuální studie jsou pěstitelé kaka a kávy z fairtradových družstev v lepší pozici než ostatní farmáři a to z hlediska ochrany lesů a z hlediska dodržování nařízení EU proti odlesňování (EUDR), které by nově mohlo vejít v platnost až od příštího roku.

Studie nazvaná „Vliv organizace Fairtrade na ochranu lesů a prevenci odlesňování“ ukázala, že k lepšímu postavení fairtradových družstev přispívá několik faktorů, a to zejména dodržování standardů Fairtrade, které je vedou k zavádění klíčových opatření na ochranu lesů a které jsou v souladu s požadavky nařízení EUDR. V některých případech dotazovaní fairtradoví pěstitelé uváděli, že je necertifikovaní pěstitelé žádali o rady ohledně zachování lesů.

„Síla Fairtrade se ukazuje nejen v dodržování nastavených pravidel. Od pěstitelů a představitelů fairtradových družstev víme, že pozitivně vnímají i to, že jsou často vzorem pro necertifikované pěstitelé a že mohou dále předávat zkušenosti s fairtradovým způsobem pěstování. V rámci cesty do Keni jsme osobně viděli systém zavlažování, který postavili v družstvu z fairtradového příplatku. Tedy z peněz navíc, které pěstitelé vynakládají na rozvoj komunit a zlepšení efektivity pěstování. V Kostarice zase vybudovali z tohoto příplatku lesní školku se sazenicemi, které jsou pěstitelům volně k dispozici a slouží k obnově původních lesů,“ potvrzuje Lubomír Kadaně, ředitel Fairtrade Česko a Slovensko.

„Analýza přichází v době, kdy témata jako EUDR jsou silně přítomná a diskutována jak v prostředí dotčených obchodních společností, tak ve veřejném prostoru. Stejně silně, ne-li silněji jsou ale diskutována mezi pěstiteli kávy a kaka, kteří stojí na začátku dodavatelského řetězce. Ačkoliv jsou z oblastí Asie, Afriky, Latinské Ameriky, tyto evropské regulace je silně ovlivňují. Podpora silných organizací jako je Fairtrade je v tomto ohledu klíčová. Nesmíme na ně zapomínat,“ doplňuje Kadaně.

Pěstitelé kávy v Kolumbii, Hondurasu a v Pobřeží slonoviny vyzdvihují ve studii fairtradovou minimální cenu a příplatek, které zajišťují družstvům a pěstitelům finanční prostředky na investice na ochranu lesů a které jsou nezbytné pro klimaticky odolnější produkci kávy a kaka. Členové družstva COOBADI v Pobřeží slonoviny uvádí, že „fairtradový příplatek jim umožňuje podílet se na ochraně lesů.“ Družstva a pěstitelé využívají také své dodatečné zdroje k investování do některých požadavků nařízení EUDR, včetně požadovaného geolokalizačního nebo polygonového mapování.

Družstva pěstitelů kaka a kávy mají prospěch z programů a školení Fairtrade, včetně těch, které se týkají agroekologie a agrolesnictví. Členové družstva ECAMOM v Pobřeží slonoviny také uvádějí, že „*boj proti odlesňování v jejich regionu byl iniciován organizací Fairtrade Africa*“ a že se „*v současné době podílejí na zavádění agrolesnických a dalších postupů díky školení, která absolvovali v rámci své sítě pěstitelů.*“

Fairtradoví pěstitelé vnímají výhody ochrany lesů, včetně lepšího mikroklimatu, ochrany vodních zdrojů, větší biodiverzity a ochrany zvířat. Pěstitelé v Hondurasu za nejdůležitější aktivity související s ochranou přírody označili ochranu vodních zdrojů.

„Odlesňování je možné zvrátit, a to zejména tam, kde organizace pěstitelů slouží svým členům a řeší základní příčiny. Pěstitelé a jejich organizace jsou místními lídry, které potřebujeme k obnově našich ekosystémů,“ vyzdvihuje Juan Pablo Solis, hlavní poradce pro klima a životní prostředí organizace Fairtrade International.

Studii realizovali v holandském KIT institutu s konzultanty z Chain Collaborative a Expressing Origin v období od dubna 2023 do května 2024 a byla rozdělena do čtyř fází. První fáze zahrnovala analýzu více než 60 interních a externích dokumentů o odlesňování. Druhá fáze spočívala ve vedení rozhovorů s řadou zúčastněných stran zapojených do programu Fairtrade, včetně zástupců sítě pěstitelů, národních organizací Fairtrade, jakož i vedoucích poradců a seniorních produktových manažerů. Třetí fáze zahrnovala rozsáhlou práci v terénu v Kolumbii, Pobřeží slonoviny a Hondurasu s fairtradovými i nefairtradovými družstvy. To bylo důležité pro komparativní srovnání. Čtvrtá fáze zahrnovala rozhovory s kupujícími.

Celou studii si můžete přečíst [zde](#) a více informací o činnosti systému Fairtrade v oblasti odlesňování naleznete [zde](#).

<https://fairtrade.cz/news/nova-studie-potvrzuje-ze-fairtrade-je-silnym-partnerem-v-ochrane-lesu-a-prevenci-odlesnovani/>

1/3 Grantové výzvy

- Podejte si žádost o grant u **Nadace Partnerství**. Máte chuť udělat něco pro místo, kde žijete? Aktuální nabídku grantů sledujte na www.nadacepartnerstvi.cz/granty
- **Aktualizovaný harmonogram výzev OPJAK na rok 2024**. Najdete ho na webu <https://opjak.cz/harmonogram-vyzev/>
- **Nadace Partnerství rozdělí 1,5 milionu korun pro odolná města a zdravou krajinu!** Žádejte do 16. 12. www.nadacepartnerstvi.cz/granty
 - ozelenění vnitrobloků
 - instalaci zelených střech
 - podporu zasakování srážek
 - výsadby stromů
 - revitalizaci školních zahrad
 - vznik komunitních zahrad

Grantová výzva je určena právnickým osobám. Požádat o financování mohou spolky, ústavy, obecně prospěšné společnosti, církevní právnické osoby, příspěvkové organizace, společenství vlastníků jednotek, družstva, školské právnické osoby, obce a svazky obcí.

Partnerem výzvy je společnost **STRABAG**.

- **Je tu #ErasmusPlus výzva pro rok 2025. Máte možnost získat podporu pro své projekty.** Nevíte si rady? Naše webináře a semináře vás celým procesem provedou. Veškeré informace včetně termínů podávání žádostí najdete zde: <https://i.mtrbio.com/eplukjrfnp>

Centrum Veronica Hostětín spouští přihlašování do projektu Proměny přírody aneb nebojme se vědy!

Projekt je zaměřen nejen na školy, ale i na subjekty působící v neformální vzdělávání. V rámci projektu budou děti v průběhu jara (cca od března do května/června) pravidelně sledovat a fotit jarní fenologické fáze dřevin v okolí a získaná data sdílet s Akademií věd ČR.

Více informací o možnostech zapojení a využití metodických materiálů do výuky najdete zde: <https://hostetin.veronica.cz/node/1459>

Přidáte se do komunity týmů spolupracujících s Akademií věd ČR?

www.edunasbavi.cz

EDUTEN

rEVOLUCE ve výuce matematiky Z FINSKA

Jedinečnost:

- **Žáci** se učí rychleji díky zábavným a motivujícím úlohám, zlepšují vztah k matematice
- **učitelé** získávají data o rozvoji žáků v matematice
- **vedení školy** může sledovat vzdělávací výsledky v čase, zajistí kvalitní přípravu na přijímací zkoušky

www.edunasbavi.cz
edunasbavi@gmail.com
 FB/ eduten

Nabídka:

1. Vyzkoušení programu 5 týdnů zdarma.
2. Zaváděcí cena pro 10 prvních škol.
3. Online servisní a komunitní podpora.
4. Spolupráce s předními odborníky v ČR s vazbou na finské vzdělávání.

Pomozte nám najít vetřelce v sadech!

Zapojte se do sledování přírody a pomozte mapovat výskyt tmavky a zavijče ve svém okolí. Vaše pozorování mohou pomoci chránit naše ovocné stromy.

Stačí vyfotit a sdílet své nálezy – každá zpráva se počítá!

Více informací a jak se zapojit najdete zde:

<https://vis.bilekarpaty.cz/doc/obcanska-veda>

Děkujeme za pomoc.

#priroda #ovocnestromy #najdi je #tmavka #zavijec

VETŘELCI V SADECH

K prameni poznání aneb jak informovat o prostředí

Pomozte nám mapovat výskyt invazních druhů hmyzu, které ohrožují ovocné stromy a okrasné keře. Zapojit se můžete snadno a rychle - stačí několik kroků.

LISTOPAD 2024 - ŘÍJEN 2025

1. NAJDI . JE

Sledujte švestky a zimostráz (=krušpánek, busus). Najděte a vyfotejte:

Tmavka švestková způsobuje poškození plodů, negativně ovlivňuje kvalitu i množství vaší slivovice.

Zavijče zimostrázový larvy ožirají listy, ostabují rostliny a způsobují jejich úhyn.

Více o tom, jak poznat výskyt těchto druhů najdete na bilekarpaty.cz/vis, najdi je.cz

2. Zadej na web

1. Našli jste?
2. Otevřete webovou stránku najdi je.cz
3. Najděte záložku "Pátrací akce", vyberte druh.
4. A klikněte na tlačítko "Chci poslat data"

3. Vyplňte formulář

- Zadejte údaje o vašem nálezu.
- Do kolony organizace uveďte VIS Bílé Karpáty (zkratka pro Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpáty).
- Nahrajte fotku nálezu
- Dokončete záznam kliknutím na tlačítko "Odeslat data".

4. Výsledky

- Děkujeme vám, že jste se zapojili do mapování vybraných druhů.
- Výsledky najdete po skončení akce na našich webových stránkách, facebooku či ve svém emailu.

bilekarpaty.cz/vis
[visbilekarpoty](https://www.facebook.com/visbilekarpoty)

Financováno Evropskou unií NextGenerationEU
 NÁRODNÍ PLÁN OBNOVY
 Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
 STÁTNÍ FOND PRO Vzdělávací projekty

Tento projekt je financován Evropskou unií v rámci Národního plánu obnovy.

Save the Date

BADATELSKÁ KONFERENCE 2025

Nenechte si ujít největší badatelskou událost školního roku!

Další ročník konference proběhne 22.–23. května 2025 na ŽŠ Židlochovice U Brna.

Čekají vás žákovské projekty z celého světa, tržiště badatelských aktivit a zajímavé workshopy na nejrůznější témata.

Neumíte si takové setkání představit? Podívejte se na krátký reportáž z loňské konference: https://youtu.be/KV4_JHAYHww

Sledujte web, kde budou postupně informace o nadcházející konferenci: <https://badatele.cz/badatelska-konference-2024/>

Ptačí hodinka 2025 – sčítáme ptáky na krmítku

10.–12. ledna 2025 sčítáme ptáky (nejen) na krmítkách.

Zapojte se na <https://ptacihodinka.birdlife.cz> a přidejte k události Ptačí hodinka 2025 – sčítáme ptáky na krmítku.

Na tomto plakátu od ilustrátora Jana Hoška najdete časté návštěvníky krmítek. Pokud vám určování některých druhů dělá problém, můžete ho použít jako "tahák". Najdete ho ke stažení zde: <https://ptacihodinka.birdlife.cz/ke-stazeni/>
Další ptačí určovací materiály zde <https://ptacihodinka.birdlife.cz/urcovani-ptaku/>

Líska

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 20/2024

strana 6

Pozvánky na vzdělávací akce najdete v rozesílce a na webu Lísky.

Vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Pro školy a školská zařízení i neziskové organizace připravujeme vzdělávací programy.

TÉMATA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ:

- Rozšiřující studium pro školní koordinátory EVVO.
- EVVO v kostce.
- Učíme se venku.
- Učíme se s POLY (polytechnické vzdělávání) – MŠ, ŠD, SVČ.
- Formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti (polytechnické vzdělávání).
- Badatelsky orientovaná výuka – ZŠ.
- Projektová a tematická výuka v EVVO – ZŠ, SŠ.
- Školní přírodní zahrada – plánování a budování, praktická péče o zahradu s dětmi, využití ve výuce, vč. proškolení týmu k využití nové zahrady či prvků.
- Ekologizace provozu školy v praxi.
- Výtvarné, rukodělné a řemeslné činnosti.
- Osobnostně sociální rozvoj pedagogů.
- Lektorské dovednosti.
- Tematická exkurze za příklady dobré praxe (přírodní zahrada, farma, polytechnika apod.).

Pro neziskové organizace nabízíme workshopy a konzultace:

- strategické plánování
- práce s veřejností, s médii, prezentační dovednosti, marketing
- facilitace malých skupin a plánování
- lektorské dovednosti
- tematické exkurze za příklady dobré praxe

Akci zajistíme i na míru pro skupiny pedagogů z jedné či více škol, např. v rámci projektu MAP, OP JAK. Pro účastníky vzdělávání nabízíme i metodiky, pomůcky a další materiály.

INFORMACE A PŘIHLÁŠKY: infoevvo@seznam.cz

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

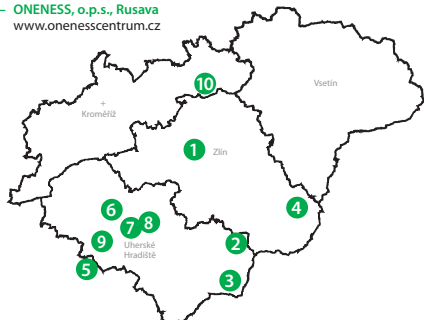
Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Členské organizace LÍSKY, z.s.

- DDM Astra Zlín, p.o.
www.ddmastra.cz
- ZO ČSOP Veronica – Centrum Veronica Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopic, o.p.s.
www.lskopance.cz
- ZO ČSOP KOSENKA Valašské Kloubouky
www.kosenka.cz
- VIS Bílé Karpaty, o.p.s., Veselí nad Moravou
www.bilekarpaty.cz/vis
- SVC Klubko Staré Město, p.o., Žabka – centrum ekologické výchovy
www.klubkosm.cz
- Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.parkrochus.cz
- DDM Škola Uherské Hradiště, p.o., Přírodovědné centrum Trnka
www.ddmsikula.cz
- DDM Pastelka Uherský Ostroh, p.o.
www.ddmpastelka.cz
- ONENESS, o.p.s., Rusava
www.onenesscentrum.cz

Partneři a spolupráce

- ALCEDO – středisko volného času a plavecká škola Vsetín
www.alcedovsetin.cz
- ARPOK, o.p.s., Olomouc
www.arpok.cz
- Ekocentrum Na Pasece Veliková
www.napasece.net
- Masarykova veřejná knihovna Vsetín
www.mvk.cz
- Městské lesy Vsetín, s.r.o.
www.lesyvsetin.cz
- Místní akční skupina Hornolidečska
www.hornilidec.cz/mas-hornolidecska-z-s/ds-1007
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín
www.muzeumvalassko.cz
- Nadace Proměny Karla Komárka
www.nadace-promeny.cz
- NaZemí, Brno
www.nazemi.cz
- PAVUČINA
www.pavucina-sev.cz
- Středisko volného času Rožnov p.R., p.o.
www.svcroznov.cz
- Střední škola KOSTKA, s.r.o., Vsetín
www.kostka-skola.cz
- Učíme se venku
www.ucimesevenku.cz
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
www.utb.cz
- Včelari Vsetín
Základní škola Vsetín, Ohrada 1876
www.zsohrada.cz
- Základní škola Vsetín, Rokytnice 436
www.zsrokytnice.cz
- Základní škola Vsetín, Sychrov 97
www.zssyehrov.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

Knihovna LÍSKY: publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna**

Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do programu MRKEV (základní a střední školy) a programu Mrkvička (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

I/6 Výukové programy, projektové dny pro školy a školská zařízení

DENNÍ A POBYTOVÉ VÝUKOVÉ PROGRAMY, PROJEKTOVÉ DNY A EXKURZE PRO ŠKOLY PŘIPRAVUJÍ:

- **ALCEDO – středisko volného času a plavecká škola Vsetín**
www.alcedovsetin.cz
- **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**
www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- **Centrum Veronica Hostětín,**
www.hostetin.veronica.cz/skoly
- **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**
www.ddmastra.cz/vyukove-programy
- **DUTOHLÁVKY**
www.dutohlovak.cz
- **Ekocentrum Na pasece Veliková**
www.napasece.net
- **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole**
www.prokrajinu.eu
- **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín,**
www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín
www.hvezdarna-vsetin.cz
- **ONENESS, o.p.s., Rusava**
www.onenesscentrum.cz
- **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště**
www.parkrochus.cz
www.skanzenrochus.cz
- **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště**
www.ddmsikula.cz
- **ROBOTA**
Kreativní digitální dílna UTB Zlín
<https://robota.utb.cz/>
- **TINCTA-HERBAE ATELIÉR PŘÍRODNÍHO BARVÍŘSTVÍ**
tincta-herbae@centrum.cz
- **Tokaheya s.r.o., Holešov**
www.tokaheya.cz
- **Trezor přírody Horní Lideč**
www.trezorprirody.cz
- **Valašské ekocentrum Valašské Meziříčí**
<https://www.ochrancizl.cz/>
- **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou**
www.bilekarpaty.cz/vis

VÝUKOVÉ PROGRAMY A PROJEKTOVÉ DNY LÍSKY

Programy je možné zařadit do projektů škol v programu OP JAK.

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ, ZŠ, ŠD A SVČ

Tematický projektový den ve škole i mimo ni na podporu inovativního vzdělávání dětí/žáků a projektové výuky, které vede k rozvoji osobních a sociálních kompetencí dětí a žáků.

- Témata:**
- přírodovědné vzdělávání,
 - EVVO a vzdělávání k udržitelnému rozvoji,
 - rozvoj podnikavosti a kreativity.

Více na: <https://www.liska-evvo.cz/doc/projektove-dny>

Součástí programu je i dodání agendy dle individuální dohody mezi školou a Lískou. Cenu stanovíme po upřesnění programu (rozsah, počet dětí, vzdálenost).

Učíme se venku s Lískou v Arboretu Semetín

Přiblížíme dětem jedinečné místo prostřednictvím rozmanitých činností a prožitku.

Témata: příroda arboreta, hmyz, včely, rostliny, stromy, voda

Místo konání: Arboretum Semetín, Vsetín

Období: květen–červen, září–říjen

Doporučeno: MŠ 5–7 let, I. st. ZŠ

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 4 × 45 minut

Možno připravit i jako výukový program (90 minut).

Projekt je spolufinancován Zlínským krajem. Ve spolupráci s Městskými lesy Vsetín, s.r.o. a vsetínskými včelaři.

**Spuštěno přihlašování
na květen a červen
2025.**

Učíme se venku s Lískou

Přiblížíme dětem svět přírody prostřednictvím rozmanitých činností, zkoumání, tvoření a prožitku. Zaměříme se na místo, kde žijeme, přírodu a životní podmínky, život dříve a dnes, ohleduplné chování k přírodě a ochranu přírody. Podpoříme rozvoj matematické a čtenářské pre/gramotnosti

Témata – v návaznosti na roční období: živá zahrada – ptáci, bezobratlí, hmyz, jarní rostliny, stromy, cyklus života, voda, půda atd.

Místo konání: zahrada školy, přírodní prostředí v okolí školy

Doporučeno: od 5 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Časová dotace: 4 × 45 minut / 2 × 60 minut

Učíme se s POLY

Přiblížíme dětem řemesla, tradice a zvyky regionu prostřednictvím činností, tvoření a prožitku.

Témata: praktické ukázky řemesel (např. práce se dřevem, pilkou, proutím, slámou, ovčí vlnou, barvířství), zvyky, hry a hračky našich předků, poklady z půdy apod.

Místo konání: zahrada, venkovní či vnitřní areál školy

Doporučeno: od 4 let

Počet účastníků: 1–2 třídy

Časová dotace: 4 × 45 minut / 2 × 60 minut

LÍSKA, z.s. • www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz • 605 806 840

Programy LÍSKY s tématy původ a příběhy jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa a stravování, zdravý životní styl, regionální produkty a jejich zpracování, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, šetrné nakupování a spotřeba, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost, tradice a řemesla

Školní farmářský den

Projektový den s Lískou podporující rozvoj kreativity a podnikavosti žáků, samostatnosti, zodpovědnosti, zkušeností a sebevědomí zvládat situace a úkoly, které jim jsou svěřeny.

Hlavními tématy celodenního projektového dne je původ a příběhy jídla, význam sezónních a místních surovin pro přípravu pokrmů, zdravá výživa a stravování, zdravý životní styl, regionální produkty a jejich zpracování, podpora a rozvoj trhu a odbytu biopotravin, šetrné nakupování a spotřeba, místní udržitelná ekonomika, potravinová soběstačnost a bezpečnost, tradice a řemesla.

Dopolední část je zaměřena na aktivní zapojení dětí a vrstevnické učení, odpolední část jako prezentace výstupů práce dětí rodičům a veřejnosti. Do obou částí programu jsou vloženy ukázky práce farmářů, potravinářských výrobců a řemeslníků.

Místo konání: venkovní areál školy, příp. obce

Doporučeno: ZŠ

Škola získá metodiku s příklady dobré praxe, metodickou podporu během přípravy i realizace. Zajistíme účast a praktické ukázky regionálních výrobců, aktivity do programu a propagaci.

Výukový program Můj den na farmě

Ve dvouhodinovém programu se děti zážitkově seznámí s tématy zemědělství, práce v zemědělství, celodenní a celoroční práce na farmě, regionální produkty.

Místo konání: třída, výukové prostory střediska

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 2 × 45 minut

Exkurze na farmu

či k řemeslníkům a výrobcům v regionu

Vydejte se s námi na cestu za původem jídla, které máme na talíři, na venkovskou farmu a ke zpracovatelům produktů, například do mlýna či do sadů. Poznejte tradiční výrobní postupy a řemesla, místa pěstování zemědělských plodin, ovoce a bylinek, chovu hospodářských zvířat i zpracování potravin.

Doprava autobusem v dostupné vzdálenosti dané školy, komentovaná prohlídka farmy či provozovny. Po dohodě a dle možnosti místa exkurze i ochutnávka produktů či další aktivity.

Místo konání: farma, dílna či provozovna

Doporučeno: I. i II. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1–2 třídy

Časová dotace: min. 2 hodiny na farmě + cesta tam a zpět

Výukový program

Z farmy na náš stůl aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin

Ve dvouhodinovém programu se děti prostřednictvím velké deskové hry seznámí s důležitými pravidly při přípravě a skladování potravin a připraví si zdravou svačinku.

Místo konání: třída s přístupem k vodě (mytí rukou, surovin nádobí), výukové prostory střediska

Doporučeno: I. st. ZŠ, ŠD

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 2 × 45 minut

PROGRAMY LÍSKY PRO II. STUPEŇ ZÁKLADNÍCH ŠKOL A STŘEDNÍ ŠKOLY

VODA – život v každé kapce

Zvýšení znalostí a dovedností v oblasti hospodaření s vodou, příčiny a dopady ohrožení vody, spotřebitelské chování a zodpovědné hospodaření s vodou. Pedagog získá metodiku a pracovní listy pro práci s žáky před a po programu s lektorem, v souladu s projektovou výukou.

Témata:

6. ročník: Voda na Zemi, koloběh vody v přírodě, příčiny a důsledky znečištění vody

7. ročník: Voda v krajině

8. ročník: Spotřeba vody

Místo konání: třída

Doporučený věk: 6.–8. ročník ZŠ a víceletých gymnázií

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: min. 1 vyučovací hodina + domácí práce žáků před programem, 1–2 vyučovací hodina s lektorem, následná práce žáků po programu dle zadání

Seznámení s mapou – jak funguje svět

Lekce se zaměřuje na základní porozumění komplikovaného uspořádání a fungování dnešního světa. Jedná se o vhodnou úvodní aktivitu, která skupinu připraví na následné hlubší ponoření do jednotlivých tematických oblastí, které zpracovává mapa světa s názvem Svět v souvislostech. Žáci se seznámí s tématy Fairtrade, klimatická změna, pracovní podmínky, koloniální historie, propojenost světa a hybatelé změny, podrobněji prozkoumají vybrané jevy související s jedním tématem a následně pomocí syntézy vystihují jeho podstatu.

Místo konání: třída, přístup na internet

Doporučený věk: od 13 let

Počet účastníků: 1 třída

Časová dotace: 1 vyučovací hodina (45 minut)

DALŠÍ TÉMATA: plýtvání potravinami, spotřebitelské chování a pracovní podmínky dělníků a dělnic. Viz nabídka [ZDE](#).

Prosinec

Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to běží.

V prosinci je nejkratší den a světla si mnoho neužijeme. Zimní světlo je namodralé, siné, proto možná je prosinec prosincem. Nebo že by se měsíc jmenoval podle prosné kaše, kterou dříve lidé jedli?

V PROSINCI MŮŽEME:

- ✓ připravit Adventní kalendář
- ✓ zapojit se do adventních výzev, užít si předvánoční čas
- ✓ pozorovat různorodost vloček
- ✓ pozorovat padání a velikost vloček při různých podmínkách
- ✓ dělat ledové ozdoby
- ✓ zdobit stromečky pro zvířátka
- ✓ pozorovat stavbu větviček různých jehličnanů
- ✓ vyrábět dárky a přání

Diář Lísky 2024/2025

Víte, že vaše podzimní zahrada může ptákům nabízet doslova prostřený stůl?

Právě teď je období, kdy je v zahradách potravy doslova hojnost!

A jak na to?

- Pár jablek nechte na stromě nebo pod ním. Pochutnají si na nich kosi či drozdi kvíčaly.
- Ptáci zbožňují vlašské ořechy. Letos jich sice bylo málo, ale zase se dařilo ořechům lískovým. I na těch si ptáci moc rádi pochutnají.
- Jeřabiny, šípky, hložíny, ptačí zob i plody břechťanu, přísavníku a brslenu, to je pochoutka pro mnoho druhů ptáků. Navíc, v této vegetaci ptáci na jaře rádi zahnízdí. Takže další důvod, proč je pěstovat.
- Na semena bodláků a pcháčů létají stehlíci a další pěnkavovití ptáci. Často jich jsou celá hejna a je radost je pozorovat, jak obratně lezou a vybírají semínka. Nažky jasanů a javorů (přezdívané nosy) si oblíbili například hýlí obecní. Na žaludy k vám přijde sojka, aby si udělala zásoby na zimu. Bukvice jsou zase oblíbenou potravou pěnkav.

Další tipy, jak udělat z podzimní zahrady ráj pro ptáky, si přečtěte [ZDE](#).

Advent

Adventní čas je období čtyř týdnů před Vánocemi, které symbolizuje očekávání příchodu Ježíše Krista. Je to čas příprav, rozjímání a rodinných tradic.

TRADICE A ZVYKY SPOJENÉ S ADVENTEM:

1. **Adventní věnec** se čtyřmi svíčkami představuje čtyři adventní neděle. Každá svíčka symbolizuje jednu z ctností: naděje, mír, radost a lásku. Každou neděli se zapaluje jedna svíčka. První je většinou fialová (barva pokání), třetí bývá růžová (radost).
2. **Adventní kalendář** slouží k odpočítávání dnů do Vánoc. Kalendáře mohou obsahovat sladkosti, malé dárky nebo úkoly, které podporují sváteční atmosféru.
3. **Roráty** jsou ranní mše během adventu, věnované Panně Marii. Často se konají za tmy a při světle svíček. Připomínají duchovní rozměr Vánoc a symbolizují světlo přicházející na svět.
4. **Mikulášská tradice** (6. prosince) Mikuláš, čert a anděl navštěvují děti, aby je odměnili za dobré chování (dárky, sladkosti) nebo pokárali (symbolický uhlík). Učí děti morálním hodnotám a připravuje na vánoční atmosféru.
5. **Vánoční pečení.** Pečení cukroví je oblíbenou činností během adventu. Mezi tradiční druhy patří vanilkové rohlíčky, linecké cukroví nebo perníčky. Spojuje rodiny a vytváří atmosféru očekávání Vánoc.
6. **Adventní trhy.** Můžete zde pořídit různé vánoční dekorace, dát si svažené víno, medovinu, tradiční pokrmy a řemeslné výrobky. Přinášejí radost, komunitní setkání a inspiraci na dárky.
7. **Půst a charita.** Dříve byl advent spojen s půstem, kdy se lidé zdržovali masa a přemýšleli o duchovním smyslu Vánoc. Pomoc potřebným (například sbírky, dary) je dodnes součástí adventních tradic.
8. **Barborka** (4. prosince). Trhání větviček z třešně nebo višně, které se dávaly do vázy. Pokud větvička vykvetla do Vánoc, znamenalo to štěstí. Dříve se věřilo, že vykvetlá větvička přinese vdavky.
9. **Lucie** (13. prosince). Den spojený s různými pověrami, např. "Lucie noci upije, ale dne nepřidá." V některých regionech chodily "Lucky", bílé postavy, které kontrolovaly pořádek v domácnosti.
10. **Výzdoba.** Adventní čas zahrnuje zdobení domova – svíčky, světýlka, betlémy a girlandy. Připomíná světlo a radost z očekávaného Kristova narození.

II/2 Tipy na publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníky

Nabídka interaktivních výstav ze Střediska volného času Klubko Staré Město

www.cevzabka.xf.cz/interaktivni_vystavy.html

Pestrost ptačího světa – www.cevzabka.xf.cz/ptaci_svet.html

Bez vody není život – www.cevzabka.xf.cz/voda.html

Příroda a ekologie ve městě – www.cevzabka.xf.cz/priroda_mesto.html

Život s hmyzem – www.cevzabka.xf.cz/hmyz.html

Krajina v proměnách – www.cevzabka.xf.cz/krajina.html

Publikace DDM Šikula Uherské Hradiště, zdarma ke stažení na <http://ddmsikula.cz/index.php/1936-2/>

- Metodiky a výukové materiály REZEKVIČKU ke stažení ZDARMA. <https://www.rezekvitek.cz/e-shop?ids=1&krit=raz1-24-2¶mfiltr=-zda->
- Metodické i projektové materiály z dílny LIPKY Brno ke stažení zdarma. <https://www.lipka.cz/materialy-zdarma?idm=373>
- Příroda do kapsy – informační materiály pro poznávání přírody. www.prirodadokapsy.cz
- Atelier V lese – výukové aktivity a hry pro děti. <https://www.facebook.com/ateliervlesedetem>
- Ateliér v lese – Poznejte česká lesní zvířátka s novou sadou! 21 ručně malovaných obrázků zvířat, které děti naučí poznávat naše typická lesní zvířátka. Sadu najdete na <https://www.ateliervlese.cz/ilustracni-obrazky/zvirata-z-lesa-21-demonstracnich-obrazkovych-karet-a4/>
- Můj první zapisník a Můj druhý zapisník Najdete zde spoustu nápadů pro celoroční tvoření, experimenty, poznání rostlin, příběhy básničky, objevování světa, jógu, recepty na vaření. Knihy můžete zakoupit zde: <http://www.muji1zapisnik.cz/>

- VYTIŠTĚNÉ a ROZŠÍŘENÉ metodiky Učíme se venku Chcete mít oblíbené metodiky po ruce? Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.

ZÍSKEJTE:

- přes 40 nových lekcí,
- celkově přes 100 lekcí ven,
- dohromady 444 stran inspirace ven

<https://ucimesevenku.cz/sady-ven/>

- Časopis Ahoj divočino

Zimní číslo časopisu vás zavede do hloubi lesa za kočkou divokou, nahlédnete do sýčkovníku, ale také třeba pod vodní hladinu za kaprem.

Z rostlin se představí tis a jalovec a vyrazit s námi můžete do horských smrčín nebo v teple domova sledovat pučení větviček stromů.

Vydáte se ven pozorovat vodní ptáky nebo geologické zajímavosti ve vašem okolí.

Vychází 12. prosince 2024 Informace a objednávky:

obchod@ahojdivocino.cz

- Hledáte smysluplný dárek pro děti? Darujte jim Deník plný pocitů

Tento deník

- bude děti bavit,
- naučí je rozpoznat a přijmout své emoce,
- podporuje kreativitu,
- posiluje sebevědomí,
- vede děti s hravostí ke zvládnutí negativních pocitů.

<https://www.tabasamu.cz/denik-2/>

Naším cílem je dostat děti VEN. Podpoříme vás na cestě ven. Spojujeme učitele, rodiče i odborníky. Chceme, aby se každé dítě v ČR rozvíjelo zdravě díky tomu, že si hraje a že se učí v podnětném prostředí venku.

Výuka venku, v přímém kontaktu s přírodou a se světem, přináší dětem mnoho výhod, což jednoznačně potvrzuje praktická zkušenost ze škol i odborný výzkum. Učení venku je názornější, zlepšují se vzdělávací výsledky, roste motivace dětí k učení, posiluje se jejich zdraví.

České děti tráví venku průměrně dvě hodiny a čtyři minuty

Nadace Karel Komárek Family Foundation, která mimo jiné podporuje výuku venku a také proměňuje školní zahrady v inspirativní a hravá místa s přírodními prvky, iniciovala průzkum, jenž zjišťoval, kolik času tráví české děti venku. Článek [ZDE](#).

Na webu www.ucimesevenku.cz poznejte 7 dobrých důvodů:

PROČ se učit s dětmi venku.

Inspirujte se, CO a JAK učit venku v různých předmětech.

Seznamte se s učiteli a řediteli, kteří venku učí. Zjistěte, jaké pomůcky není třeba kupovat. Vyzkoušejte osvědčené aktivity pro učení venku. Přijďte na seminář.

Staňte se součástí i uzavřené skupiny **UČÍME se VENKU na facebooku!**

Sdílejte na webu či na facebooku také vaše příběhy a zkušenosti.

Doporučte tyto stránky přátelům a kolegům.

<https://ucimesevenku.cz/co-se-ucit-venku/>

METODIKY UČÍME se VENKU

Ušetřete si čas v hledání inspirace ven.

S metodikami Učíme se venku získáte hotové lekce, které můžete venku snadno využít.

Nově i jako elektronické publikace v PDF.

<https://ucimesevenku.cz/publikace/>

<https://ucimesevenku.cz/e-sady-ven/>

Vylítejte se s dětmi venku

Inspirace pro družiny venku na

<https://ucimesevenku.cz/druziny/>

Jděte VEN

Inspirativní náměty pro pobyt venku:

www.jdeteven.cz

V LÍSCĚ jsme pro pedagogy vydali metodiku **Učíme se v zahradě s Ťapkou a Větvičkou** – náměty na celoroční činnost s dětmi ve věku 4–8 let nejen v zahradě. Autory jsou Lenka a Petr Pavelčíkovi.

www.liska-evvo.cz/doc/liska-vydala-v-edici-orisek-novou-publikaci

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2021.

Projekt Písmena a čísla VENKU s Lískou

Vytvořili jsme a pilotně ověřili 4 nové tematické programy pro cílové skupiny projektu:

- Místo, kde žijeme,
- Životní podmínky,
- Ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody,
- Současnost a minulost v našem životě.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2023.

Projekt Učíme se venku s LÍSKOU II, aneb jaro, léto, podzim, zima, v přírodě je vždycky prima

Vytvořili a ověřili jsme 21 nových aktivit pro I. stupeň ZŠ, připravili 8 projektových dnů, vydali motivační tematickou podložku s klipem, zajistili vzdělávání a přípravu lektorů.

Hrazeno v rámci projektu Ministerstva životního prostředí 2022.

II/4 Projekty pro školy, soutěže

- Badatelsky orientované vyučování, <http://badatele.cz/cz>
- Fairtradová škola, https://www.fairtradeskoly.cz/ft_skoly
- Globální rozvojové vzdělávání, www.globalnirozvojovavzdelavani.cz
- GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program, <https://globe-czech.cz/cz>
- Jeden svět na školách (mediální vzdělávání), www.jsns.cz
- Mezinárodní program Ekoškola, <https://ekoskola.cz/cz>
- Odpovědná škola, www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola
- Skutečně zdravá škola, www.skutecnezdravaskola.cz
- Světová škola, www.svetovaskola.cz
- Škola pro udržitelný život, www.skolaprozivot.cz
- Učíme se venku, www.ucimesevenku.cz
- Žákovské parlamenty, www.skolaprodemokracii.cz

Škola pro udržitelný život

Škola, která aktivně mění své okolí, pomáhá žákům vytvářet si vztah k místu, dává žákům slovo, připravuje je na skutečný život, je otevřená komunitě a mění svět k lepšímu.

Žáci těchto škol spolu s dalšími partnery z obce přemýšlí o tom, co mohou udělat pro rozvoj své obce nebo okolí školy. Spolu pak postupně realizují navržené změny a tím mění k lepšímu místo, kde žijí a učí se (naplňují **místní Agendu 21**). Vše se děje s ohledem na udržitelný rozvoj místa i světa a je tak praktickým příkladem naplňování **Cílů udržitelného rozvoje 2015–2030** (Sustainable Development Goals – SDGs) a **Strategického rámce České republiky 2030** na místní úrovni.

Více informací na www.skolaprozivot.cz

Ve Zlínském kraji se můžete obracet na Lísku, infoevvo@seznam.cz

Nabídka k zapojení do programu Škola pro udržitelný život v roce 2024/2025

ŠUŽ neboli Škola pro udržitelný život je celoroční program, který vzdělává žáky v tématech UDRŽITELNOSTI nebo O KLIMATU. Vzdělávání propojujeme s místem – žáci mapují problémy ve své obci, realizují vlastní projekty a hledají souvislosti mezi svým místem a udržitelným životem či klimatickou změnou. **Zapojte se v příštím školním roce i vy!**

Pro bližší informace k programu ŠUŽ: <https://www.skolaprozivot.cz/zapojte-se/>

Více o programu se dozvíte v tomto videu: <https://www.youtube.com/watch?v=I5IBY47MscI>

Co vás v programu všechno čeká se dozvíte zde: https://www.youtube.com/watch?v=tNBn_BZvO64

Přihláška do programu Škola pro udržitelný život na školní rok 2024/2025:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfVgDCdAX_zqlx3haSpJPXJ3YkFimoz2dSosinvkv-1EKQ_w/viewform

II/5 Tipy na výlety, exkurze, výstavy

- Arboretum Semetín, Vsetín, www.arboretumsetetin.cz
- Archeoskanzen Modrá, www.archeoskanzen.cz
- Informační centrum Velké Karlovice, www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum
- Muzeum Františka Skopalíka, Hulín, Záhlinice
- Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě
- Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně, www.muzeum-zlin.cz
- Muzeum Kroměřížska, www.muzeum-km.cz
- Muzeum regionu Valašsko, www.muzeumvalassko.cz
- Muzeum v přírodě Rochus, www.skanzenrochus.cz
- Muzeum v přírodě Rymice, www.muzeum-km.cz/muzeum-v-prirode-rymice
- Muzeum zemědělské techniky našich dědů, Pravčice, www.muzeum-zemedelstvi-pravcice.cz
- Naučná stezka Boří, Divoky, Kroměřížsko <http://www.csopdivoky.cz/aktivity/naučna-stezka-bori/>
- Trezor přírody v Horní Lidči, www.trezorprirody.cz
- Valašské muzeum Rožnov p. R., Valašský rok, www.vmp.cz
- Zvonice Soláň, <https://www.zvonice.eu/>
- 1415 Baťův institut Zlín, www.14-15.cz

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Kdo ušil naše tričko? Kdo vypěstoval kávu, kterou pijeme? Kdo nakupuje české zbraně? Kdo prodává v obchodu dole na rohu? Kam mizí naše odpady? Kdy vás naposledy požádal na ulici někdo o peníze? Proč se potýkáme s čím dál tím většími suchy a hrozivějšími povodněmi? Pokud si na tyto otázky odpovíme, zjistíme, že náš svět je propojený víc, než si myslíme.

Více než kdy dřív tak platí citát Johna Donneho, který již v roce 1624 pronesl, že "Žádný člověk není ostrov sám pro sebe". Z toho pro nás vyplývají nejen nové příležitosti, ale i výzvy.

Proto se téměř všechny státy světa, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů rozhodli najít cestu jak těmto výzvám, jež souvisejí s rozvojem našeho světa, společně čelit.

Výsledkem této snahy jsou Cíle udržitelného rozvoje. Jedná se o dokument schválený členskými státy OSN.

Jednotlivé cíle naznačují oblasti a ukazují směry, kterými bychom se měli v následujících 15 letech vydat, pokud chceme přispět k rozvoji, který nebude probíhat na úkor společnosti ani přírody. Takovému rozvoji, který naplní potřeby současné generace bez toho, aniž by ohrozil životní podmínky generací dalších. Dokument obsahuje 17 cílů, kterých by mělo být dosaženo do roku 2030.

Konkrétní seznam všech cílů je a jejich podrobný popis naleznete v levém sloupci pod čísly jednotlivých cílů a na webových stránkách Informačního centra OSN. Pod každým cílem naleznete kromě nejdůležitějších informací a zajímavostí také tematický Metodický balíček www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/, který je určen především pedagogům pro práci s tématem ve výuce.

Cíle se věnují těmto tématům:

Globální rozvojové vzdělávání

Globální rozvojové vzdělávání je celoživotní vzdělávací proces, který vede k porozumění ekonomických, sociálních, politických, environmentálních a kulturních procesů, které čím dál více ovlivňují životy lidí v globalizovaném světě. Rozvíjí dovednosti a podporuje vytváření hodnot a postojů tak, aby lidé byli schopni a ochotni aktivně se podílet na řešení lokálních a globálních problémů. (definice dle Národní strategie)

Globální rozvojové vzdělávání směřuje k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

HLAVNÍ TÉMATA GRV:

Globalizace a vzájemná závislost jednotlivých částí světa

- ekonomická globalizace včetně světového obchodu a etického spotřebitelství, • kulturní, sociální a politická globalizace, • migrace ve světě, • mezinárodní instituce

Lidská práva

- základní lidská práva, • dětská práva a práva seniorů, • rovné příležitosti a tolerance k jinakosti, • demokracie a dobré vládnutí, • rovnost mužů a žen

Globální výzvy

- odstranění chudoby a nerovnosti, • vyšší míra vzdělanosti, • zdraví obyvatel, • potravinové zabezpečení, • přístup k nezávadné/pitné vodě, • životní prostředí a klimatické změny, • populační růst, • mírová řešení konfliktů, • odstranění digitální nerovnosti

Humanitární pomoc a rozvojová spolupráce

- rozvoj, jeho pojetí a kulturní podmíněnost, • cíle udržitelného rozvoje, • historie, motivy, principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce, • aktéři mezinárodní humanitární pomoci a rozvojové spolupráce, • aktivity České republiky a EU v oblasti humanitární pomoci a rozvojové spolupráce

Strategie GRV a osvěty o globálních souvislostech 2018–2030 ke stažení ZDE:

<https://arpok.cz/co-delame/globalni-rozvojove-vzdelavani/>

Možnosti zapojení škol najdete zde: <https://arpok.cz/pro-pedagogy>

Doporučené odkazy, videa a publikace

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs). Více podrobných informací, studijní materiály, akční manuály a mnoho dalších zdrojů na ústřední stránce OSN k SDGs 17 Goals to Transform Our World. Najdete zde i odkazy na stahování ikon, publikací i filmů k SDGs v češtině.

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Největší lekce pro svět – jak se každý můžeme zapojit?

Organizace spojených národů vyhlásila 17 cílů udržitelného rozvoje, které musíme splnit do roku 2030. To však OSN nezvládne sama a potřebuje pomoc každého z nás. Jak se zapojit?

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

www.youtube.com/watch?time_continue=73&v=bFWSFJTjP9E&feature=emb_logo

Co jsou to Cíle udržitelného rozvoje? Co je to udržitelný rozvoj?

A jak může pomoci každý z nás? Informační video vzdělávacího programu Opravdový svět, Adra, o.p.s. www.youtube.com/redirect?event=video

www.adra.cz/opravdovysvet

III/2 Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada.** V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní **mapu školních zahrad,** kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovna – sázej, sklízej, sdílej**
Tak jako se v knihovně půjčují knihy, semínkovna nabízí osivo do vaší zahrádky. Tak jako se do knihovny knihy po přečtení vracejí, tak i při sklizni vaší zeleniny myslíte na sdílení sklizených semínek v semínkovně... Semínkovna = osivo ke sdílení
Iniciativa vznikla v ČR v roce 2015 na podporu svobodného sdílení osiva, semenaření a přírodního zahradničení. Vzorem jí byly francouzské Les Grainotheques a americké The Seedbanks.
Semínkovny, ať už je to skříňka, košíček, krabička ap., jsou místem, kde zahradníci mohou mezi sebou bezplatně sdílet osivo ze svých zahrádek. Osivo by mělo být výhradně v „Bio“ kvalitě, tedy nemožené a z chemicky neošetřovaných rostlin. Mělo by jít o výsledek domácího semenaření. Semínka jsou nabízena bezplatně v malých dávkách pouze pro osobní spotřebu.
<https://seminkovny.com/>
V našem regionu najdete Semínkovny na <https://seminkovny.com/zlinsky-kraj/>
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz
Semínkovna Zlín
Family Point Zlín na třídě Tomáše Bati 204 (bývalá Knihovna Františka Bartoše).
www.facebook.com/groups/SeminkovnaZlin/
Semínkovna Uherské Hradiště
Semínkovna knihovna Rožnov pod Radhoštěm
Semínkovna Liptál
Místní knihovna Liptál, Základní škola Liptál, Liptál 465

III/3 Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování.
Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

III/4 Místní produkty, biopotraviny

- Lískový web www.poctivevyrobene.cz
- **Regionální značky** www.regionalni-znacky.cz
- **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz
- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska. REGIONÁLNÍ KATALOG BIOPOTRAVIN A EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ PRO SPOTŘEBITELE „Kam pro bio ve Zlínském kraji a na Hodonínsku“** www.iskopanice.cz
- **Mapa českých biopotravin,** <https://kde.lovime.bio/>

Podrobněji NOVĚ v příloze **Poctivě vyrobené.**

<https://www.liska-evvo.cz/>

Systém Fairtrade a známka FAIRTRADE

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování členů komunity.

LÍSKA je

- členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**,
- členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>
- místním podporovatelem **Fairtrade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

Fairtrade Česko a Slovensko, z.s.,

je platformou organizací občanské společnosti, které se zabývají etikou obchodu, globálním rozvojem, udržitelnou spotřebou, ochranou životního prostředí a lidských práv.

Již od roku 2004 pracujeme na zvyšování informovanosti o principech a smyslu systému Fairtrade. V České republice a na Slovensku zastupujeme globální organizaci Fairtrade International, jsme garantem vysoké kvality a důvěryhodnosti ochranné známky FAIRTRADE. Monitorujeme český a slovenský trh s fairtradovými výrobky a podporou uvědomělé spotřeby napomáháme k tomu, aby se fairtradové výrobky v co nejvyšší míře dostávaly do obchodní sítě v ČR a na Slovensku. Vedle spolupráce s obchodníky působíme také na širokou veřejnost, a to prostřednictvím aktivit, na kterých se podílíme, jako jsou kampaně Fairtradová města, Fairtradové školy nebo happening Férová snídaně.

Více na www.fairtrade-cesko.cz.

Fairtrade Česko a Slovensko přináší novinky ze světa Fairtrade

Dopady na pěstitele a situaci celkově sledujte na webových stránkách a sociálních sítích Fairtrade Česko a Slovensko
<https://fairtrade-cesko.cz/>

TŘI MOŽNOSTI PODPORY FAIRTRADE:

SPOTŘEBOU

OSVĚTOU

VZDĚLÁVÁNÍM

Podpořte s námi povědomí o systému certifikace Fairtrade

Fairtrade Česko a Slovensko, jehož je Líška členem, spustilo další kampaň na podporu zvýšení povědomí české a slovenské veřejnosti o systému certifikace Fairtrade a hodnotách, které reprezentuje: **spravedlivá odměna za práci, zákaz dětské a nucené práce, pěstování šetrné k životnímu prostředí.**

Kampaň můžete šířit a sdílet na sociálních sítích **Facebook**, **Twitter**, **YouTube**, **Instagram**. Na speciálních odkazech webových stránek **CZ** i **SK** najdete podklady. Děkujeme.

Pomáháme

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka pomáhá

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětové nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

Chráníme mořské želvy

Nádherné tvory, žijící na Zemi více než 110 miliónů let. www.morskezelvy.cz

ZOO Zlín

www.zoozlin.eu/sponzorstvi/
<https://shop.zoozlin.eu/kategorie/2-darky>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Aktivity LÍSKY podporují Zlínský kraj, město Vsetín, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo životního prostředí, SFŽP, FAIRTRADE Česko a Slovensko, Městské lesy Vsetín, Austin Detonator, s.r.o., Vsetín, GALVAMET, s.r.o. Vsetín, TG TISK, s.r.o., Lanškroun, AVIS – elektronika, s.r.o., Vsetín, Josef Spitzer, papírnickví Stanislav Olšák, Vsetín, členové Klubu LÍSKY, dárci programu DARUJME.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- Pravidelná elektronická rozesílka, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlášených grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- Webové stránky, www.liska-evvo.cz
- Facebook a Instagram Lísky i osvětových kampaní.
- Knihovna, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcek k EVVO.
- Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji na www.liska-evvo.cz/akce
Přehled akcí v regionu i mimo region. Pozvánky na vaše akce, programy, besedy, výstavy, exkurze, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- Osvětové a informační kampaně, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane
- Aktuální nabídka vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení, www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchozí chodbou budovy PETRKLÍČ do dvora, vchodové dveře jsou ze zadní části oranžové budovy, nebo přímo dvorem kolem budovy OSSZ Vsetín, od řeky Bečvy).

Otevřeno: pondělí – čtvrtek, 8.30–15.00 hodin

Najdete zde Férový obchůdek s fairtradovými výrobky – káva, čaj, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a knihovnu s posezením.

www.liska-evvo.cz

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY

Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líska / Stromy a my

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené

Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje.

Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času a Plavecká škola Vsetín, www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

LÍSKA

Zlínský kraj
Kraj bez hranic

Rozesílka LÍSKY 20/2024

strana 17